

**Tale av Islands president
Ólafur Ragnar Grímsson
ved Norges statsministers lunsj
12. februar 1997**

Ærede statsminister.
Mine damer og herrer.

Vennskapet og slektskapet mellom islendinger og nordmenn har solide røtter i de to lands historie og kultur. I virkeligheten er vår selvforståelse så sammenvevet at det ofte er vanskelig å skjelne mellom hva som er Islands og hva som er Norges i de eldgamle verker som er blitt hjørnesteiner i vår selvstendighet.

Disse bånd har i vår tid gjort våre lands følge og samarbeide enda mer naturlig og selvsagt. Det finnes ikke to andre nasjoner i verden som er forenet på en så mangfoldig måte i formalisert internasjonalt samarbeide. Dette faktum er det all grunn til å tenke over når menneskeheten går et nytt århundre imøte med et radikalt forandret verdensbilde.

Vi islendinger og nordmenn har, sammen med andre søskenfolk, gjort det nordiske samarbeidet til et forbilde for andre.

Vi har i årtier samarbeidet om utforming av forslag og vedtak innen FN.

Vi har vært deltagere i den vestlige verdens sikkerhetssamarbeide i NATO, og må der sammen med andre i nær framtid ta skjebnesvangre avgjørelser om nyorganisering av sikkerheten i Europa.

Vi har vært sammen om utviklingen av økonomisk samarbeide, først innen EFTA og siden med grunnleggelsen av EØS. Island og Norge er den ene bærebjelken i dette samarbeidet.

Vi sitter sammen i Europarådet og i Organisasjonen for samarbeid og sikkerhet i Europa, der nå rundt 40 stater forsøker å finne veier til å grunnfeste demokrati og menneskeretter i hele verdensdelen.

Vi har knyttet bånd med de nye demokratiske statene i øst ved grunnleggelsen av Østersjørådet og utviklingen av de spesielle samarbeidsfelter mellom de nordiske og de tre baltiske stater. Og i vest har det nystiftede Arktisk Råd bekreftet de felles interesser mellom Island og Norge, USA, Russland og andre på et område som har en nøkkeloppgave i å verne jordens biologiske liv og en ny sikkerhetsorganisering i verden.

Selvsagt er det flere stater som deltar i disse organisasjoner og samarbeidsorganer, men Norge og Island er de eneste statene som er med i dem alle. Det er Danmark som kommer nærmest oss to.

Dette mangesidige og organiserte fellesskapet mellom Island og Norge på den internasjonale arena, sammen med vår felles opprinnelse, historie og kultur må føre til at vi sammen gjennomtenker og drøfter i dypeste alvor hvordan vi møter den nye tid.

I mine tale under majestetene Norges konge og dronnings middag i går kveld, gjorde jeg oppmerksom på at Norges og Islands særlige posisjon gir oss enda viktigere oppgaver enn før. Utviklingen av demokrati og vern om menneskerettighetene, miljøvern og vern om ressursene, er blitt menneskehetens mest påtrengende oppgave. Disse nøkkelområder i det nye verdensbildet gir nordmenn og islendinger nye posisjoner og nye utfordringer.

Jeg nevner her fire områder der samarbeidet mellom Norge og Island samtidig er en naturlig forlengelse av våre gamle forbindelser, viktig tilskudd til løsningen av multinasjonale problemer og et bindeledd til den gjæringsprosess som hele menneskeheten preges av.

For det første utviklingen av demokrati og forsvar for menneskerettighetene over hele verden. Mange nasjoner vil søke samarbeide i disse sakene med land som ikke truer noen og som ikke representerer fremmede interesser.

For det andre nødvendigheten av internasjonalt samarbeide om miljøvern og vern av jordens biologiske liv. Der har Deres forgjenger, Gro Harlem Brundtland, vist hvordan nordisk initiativ og ledelse får støtte og tillit i sin retningsgivning og sine avtaleforslag.

For det tredje diskusjonen om utviklingen av sikkerheten i Europa i et nytt århundre og også nyorganisering av fredsstyrkene og fredsarbeidet i regi av FN. Her gir Norges og Islands posisjon oss en større mulighet enn andre til å arbeide fram idéer og løse motsetninger.

For det fjerde den voksende betydning av den nordiske samarbeidsformen og våre samfunnsmodeller for en rekke land i Asia, Sør-Amerika og Afrika. Av mine samtaler med ledere, ministre og parlamentarikere fra disse verdensdeler i de foregående år, er jeg blitt overbevist om at de resultater som er kommet ut av vårt samarbeide er en inspirasjon for dem til en spesiell kontakt med de nordiske land. Denne oppfatningen hos ledere i fjerne verdensdeler gir det nordiske samarbeidet en ny verdi. Det gir oss også mange nye muligheter til økonomiske utvikling i det internasjonale økonomiske system som nå er i utvikling.

Alle disse områder gjør den eldgamle forbindelsen mellom våre to land enda mer betydningsfull når vi snart går inn i et nytt årtusen.

De understreker også at ingen skygge må falle over forbindelsen mellom Island og Norge. For å være forbilde for andre nasjoner og nyte godt av disse muligheter til påvirkning og fremskritt må vi vise i praksis at vi kan løse våre egne tvister, tvister som ikke er store i sammenligning med hva de fleste andre land har å stri med.

Selvsagt vil alle fiskere gjøre hva de kan for å finne rike fiskebanker og helst holde fangsten for seg selv. Det er derimot viktig at de politiske ledere i begge land, Island og Norge, snarest mulig finner en varig løsning på den tvist om havets ressurser som fortsatt er uløst. Bare på den måten blir islendingenes og nordmennenes argumentasjon helt troverdig i internasjonale fora.

I Snorri Sturlusons Heimskringla og andre gamle islandske sagaer er det visselig fargerike skildringer av angrep og strid men der kan vi også lese om hvor dyktige noen av den gamle tids høvdingen var til å løse konflikter og skape forlik. Det er den arven som fortjener å videreføres.

Jeg ber Dere alle om å reise seg og skåle til ære for vårt slektskap og vennskap.

Måtte denne skål også være for det lykkelige ønske om at islendinger og nordmenn følger hverandre inn i den nye tid.